

Травматология-ортопедия фани Ўқув услубий мажмуаси 5510100
Даволаш иши таълим йўналишининг ДТС-2016 да тасдиқланган
(ОЎМТВ 2014.10.03 № 84, ЎзР ССВ 2018. 30. 08 № 544)
Мувофиқлаштирилган ўқув режаси ва Ўқув дастури бўйича тузилган.

Тузувчилар:

1. Нарзикулов У.К. –ТошПМИ травматология, ортопедия ва нейрохирургия кафедраси ассистенти
2. Рузикулов У.Ш - ТошПМИ травматология, ортопедия ва нейрохирургия кафедраси ассистенти

Тақризчилар:

ТМА нинг Травматология, ортопедия ва ДХЖ
кафедра мудири, тиббиёт фанлари доктори

И. Э. Хўжаназаров

ТашПМИ нинг факультет болалар хирургия
кафедрасининг мудири т,ф,д., профессор

М.М. Алиев

Фаннинг Ўқув услубий мажмуаси Тошкент педиатрия тиббиёт институти
Марказий услубий кенгашининг 2019 йил “__19__” 06_даги “__10__”-сон
қарори билан тасдиқланди.

**ТошПТИ I-Педиатрия
факультети декани, профессор**

_____Агзамходжаев Т.С.

**Травматология, ортопедия ва нейрохирургия
кафедраси мудири, профессор**

_____Кариев Г.М.

**Ўқув услубий бўлим
бошлиғи, доцент**

_____Агзамова Н.В.

Қуйидаги дастур талаба Травматология ва ортопедия кафедрасида эгаллаши лозим бўлган назарий ва амалий кўникмаларни белгилайди.

Асосий мақсад ва масалалар.

Мақсад; Таълимдан мақсад талабаларнинг мустақил равишда назарий, амалий ва ташкиллаштирувчи кўникмаларни қўллаган ҳолда травматизм профилактикаси ва Ўзбекистон Республикасида травматологик-ортопедик ёрдамнинг ташкиллаштириш шунингдек ортопедик-травмотологик ташхис қўйиш бирламчи ихтисослаштирилган ёрдам кўрсатишдан иборат.

Маъруза машғулотлари

№	Маъруза машғулотлар мавзулари	Соат
1	Тема. Травматологик ва ортопедик беморларни текшириш усуллари. Мазмуни. Жароҳатлар классификацияси. Жароҳатланишни олдини олиш ва назорат қилиш. Травматология ва ортопедия фанини ривожланиши.	2
2	Тема. Қўл суякларини жароҳатланиши. Мазмуни. Елка, тирсак ва билак-панжа жароҳатлар. Классификацияси. Клиника, диагностика ва даволаш усуллари	2
3	Тема. Оёқ суяклари жароҳатлари. Мазмуни. Классификация. Клиника, ташхис, даволаш ва реабилитацияси.	2
4	Тема. Умurtқа ва чанoқ суякларининг жароҳатлари. Мазмуни. Механизми, классификацияси, клиника, диагностика, даволаш, асорати. Чанoқ суяклари синишлари, механизм, классификация, даволаш, асоратлари.	2
5	Тема. Бош мия жароҳатлари. Мазмуни. Бош мия лат ёйиши, бош мия чайқалиши ва эзилиши. Уларнинг асоратлари.	
6	Тема. Таянч-ҳаракат тизимини туғма нуқсонлари. Мазмуни. Қоматни бузилиш, сколиоз. Сон суяги туғма чиқиши. Туғма мушакли бўйин қийшиқлиги ва маймоқоёқлик: клиника, ташхиси ва даволаш.	2
	Жами:	12 соат

Амалий машғулотлар

№	Амалий машғулотлар мавзулари	Соатлар
1	Травматологик ва ортопедик беморларни текшириш усуллари ўзига хослиги. Бўғим ва суяклар жароҳатланишини ташхислаш. Десмургия. Классификация.	4
2	Елка камари, ва кўкрак қафаси жароҳатланиши.	6,8
3	Қўл суяклари жароҳати. Елка суяги, тирсак бўғими соҳаси, билак суяклари, кафт ва фалангаларни жароҳатланиши.	4
4	Оёқ суяклари жароҳати. Сон суяги, тизза бўғими, болдир, товон-панжа суякларининг жароҳатланиши.	5
5	Чанок суякларининг жароҳатланиши	5
6	Умurtқа поғонаси жароҳатланиши. Асоратлари ва уларни даволаш тактикаси.	6,8
7	Полиравма. Классификация. Госпитализациягача бўлган босқичида тиббий ёрдам кўрсатиш.	6,8
8	Бош миёна ёпиқ жароҳатлари. Бош миёна лат ёйиши, бош миёна чайқалиши ва эзилиши.	5
9	Ампутация ва экзартикуляция. Протезлаш ва реабилитацияси. ОБ (ТЕСТ)	6,8
10	Чанок-сон бўғимининг дисплазияси, сон суягини туғма чиқиши этиопатогенези, клиникаси, диагностикаси, даволаш тамойиллари, реабилитацияси.	5
11	Туғма бўйин қийшқлиги, этиопатогенези, клиникаси, диагностикаси, даволаш принциплари, реабилитацияси.	6,8
12	Маймоқлик, этиопатогенези, клиникаси, диагностикаси, даволаш принциплари, реабилитацияси.	6,8
13	Оёқ ва қўлларнинг ортирилган деформацияси. Рахитик деформациялар: оёқ ва қўлларнинг травмадан кейинги деформацияси.	6,8
14	Полиомиелит. Полиомиелитнинг ортопедик муаммолари. Асоратлари. Даволаш тактикаси	6,8
15	БЦФ (ДЦП) ортопедик муаммолари. Асоратлари. Даволаш тактикаси	6,8
16	Қоматнинг бузилиши. Сколиоз, лордоз ва кифоз. ЯБ – ОСКЕ.	6,8
	Жами:	96 соат

Машғулот № 1

Мавзу: Травматологик ва ортопедик беморларнинг текшириш усуллари

Дарс соати- 4

Машғулотдан мақсад тез тиббий травматологик ёрдам кўрсатиш бўйича билимларни мустаҳкамлаш ва чуқурлаштириш.

Талаба билиши керак :

- қўл-оёқ ўқи, нисбий калталиқ, мутлоқ калталиқ, анкилоз контрактура, десмургия, транспорт иммобилизацияси.
- параклиник, клиник ташхис учун олиб бориладиган текширув усуллари ҳақида
- боғламлар классификацияси ва иммобилизацияловчи шиналар билимларга эга бўлиш
- Қисқача асосий ва қўшимча текширув усуллари ҳақида таъриф келтириш
- Синошлардан кейин калталиққа олиб келувчи сабабларни билиш

Талаба бажара олиши керак.

1. Беморни текшириш ва ҳолатини аниқлаш
- 2 . дифференциал диагностик қилиш
3. Рентген таҳлилини интерпритацияси
5. Ёпиқ ва очик даволашга кўрсатмаларни

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзун кайтариш	Усул Қайноқ картошка	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Бемор бошидан оғир ўтмас буюм билан травма олган. Калла суягининг пешона-тепа қисмида четлари нотекис, 4 см узунлик атрофидаги жароҳат олган. Яра атрофида эзилган тўқималар (некроз зонаси). Калла суяклари ушалганда бутун. 1.Бемор ҳушини йўқотмаган. Бемор аҳволи коникарли. Мушоҳада учун савол. Шикоят. Анамнез йиғиш, Объектив қўрик, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация Жароҳатланиш ҳолати	Синш –чиқишлар. Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Шок ва унинг Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, бўлим травматология бўғимлар жароҳати ахборот маънбаси Мусалатов Х.А, травматология-ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намоиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	Травматологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? ТХТ суягин синиши, шина, оғриксизлантириш, бўлимга транспортировка этиш, Умумий оғриксизлантириш, суякларни репозиция этиш	Амалиёт доскасида мушоҳада

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвали тўлдириш, диагностика фақатқослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Хар бир талаба нима ўрганганини изоҳ лайди	

Баҳолаш мезонлари

Балл	баҳо	Машғулот мавзуси: Травматологик ва ортопедик беморларнинг текшириш усуллари ўзига хослиги.
86 - 100	аъло	Билади ва беморларнинг клиник кўригини амалга ошира олади. Назарий билимларни амалиётда қўллай олади. Травматологияда барча параклиник текширувларни билади ва уларни интерпретация қила олади. Десмургия ва транспорт иммобилизацияси боғламлар классификацияси, иммобилизация турлари, беморларга шина қўйиш, қўл остидаги воситаларнинг иммобилизация учун ишлата олиши ва асоратлар ҳақида тушунчага эга. Текширув усуллари буюра олади ва хулосалани шархлай олади.
71 - 85	яхши	Билади ва беморларнинг клиник кўригини амалга ошира олади. Теоритик билимларни амалиётда қўллай олади. Травматологияда барча параклиник текширувларни билади ва уларни интерпретация қила олади. Десмургия ва транспорт иммобилизацияси боғламлар классификацияси, иммобилизация турлари, беморларга шина қўя олади
55 – 70	қониқарли	Беморларнинг клиник кўригини амалга ошира олади. параклиник текширувларни қисман билади ва уларни интерпретация қила олади. Десмургия ва транспорт иммобилизацияси боғламлар классификацияси, иммобилизация турлари ҳақида тушунча бор.
0 - 54	қониқарсиз	Конспект йўқ, беморларнинг клиник кўригини амалга ошира олмайди. Десмургия ва транспорт иммобилизацияси боғламлар классификацияси, иммобилизация турлари, беморларга шина қўйиш ҳақида умуман тушунча йўқ.

Мавзу № 2. Кўкрак қафаси ва елка камари шикастланишлари. Кўкрак қафаси ва елка камари лат ейишлари; Қовурғалар синишлари; Тўш синиши; Пневмоторакс гемоторакс; Умров синиши ва лат ейиши; Курак синиши.

Талаба билиши керак:

1. Кўкрак қафаси лат ейиши
2. Кўкрак қафаси органларининг лат ейиши
3. Қовурғалар синиши
4. Пневмогемоторокс

5. Умров синиш ва чиқиши.
6. Кўрак синиши.

Талаба бажариши керак:

- Консерватив даво ўтказилиш босқичларини.
- Синишдан кейинги деформацияларга олиб келувчи сабабларни бартараф этишини
- Суяклар битишига ижобий таъсир киладиган омилларни билиш.
Қовурғалар синиши ҳақида тушунчага эга бўлиш ва қовурғалар синишида ёрдам кўрсатишни.
- Транспортировкани

Болаларда синишларни яхши битиши учун зарур шароитларга таъриф келтириш

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзуни қайтариш	Усул Қайноқ картошка	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Кекса эркак қоқилиб кетиб олдинга тўғрига ўтилган кўлига йикилиб унғ елка соҳасида уткиррик хис этти. Шифокорга унғ елка Бўғимидарик.ҳаракатнинг йуклиги, билан мурожаат этди.рикда унғ билак соҳаси осилган дельтасимоншакнинг нормал айланаси йуқолган. Қўлқоклаштириш ҳолатида, бўқилган. Тирсакбўғимида актив ҳаракат йук, пассив ҳаракатқайтариш вақтида пружинасимон қаршиликқайтарилади. .Мушоҳада учун савол. Шикоят. Анамнезқайтариш, Объектив кўрик, таъхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация Кўкрак қафаси жароҳати	Кўкрак қафасини жароҳати.. Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Шок ва унинг Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, бўлим травматология бўғимлар жароҳати ахборот маънбаси Мусалатов Х.А, травматология-ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	

11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намйоиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мърй ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	Травматологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Қовурғани синиши бўлимга транспортировака этиш	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гурухларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан тахлил қилиш	Такқослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Ҳар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезони

Балл	Баҳо	Машғулот мавзуси:
		Кўкрак қафаси ва елка камари шикастланишлари: Кўкрак қафаси ва кўкрак қафаси аъзоларининг лат ейшлари. Қовурғалар синиши; Тўш синиши; Пневмоторакс гемоторакс; Умров суягининг чиқиш ва синишлари; Курак суяги синишлари
86 - 100	аъло	Билади ва беморларнинг клиник куригини амалга ошира олади. Кўкрак қафасининг узига хосликларини билади. Клиник фикрлай олади. Қонспект бор. Юмшок тўқималар лат йийши ва чузилишлари, этиопатогенези, травматология ва ортопедия хакида батафсил жавоб бера олади. Назарий билимларни амалиётда қўллай олади. Лат йийиш ва чиқишларни ташхислай олади. Текширув усулларини буюриб, хулосалани шархлай олади. Травматологияда барча клиник текширувларни билади ва уларни интерпретация кила олади. Киесий ташхис утказа олади ва Ташхис куя олади Даволашни буюриши мумкин. Клиник фикрлаш варрагини тўғри тулдиради, Вазиятли масалалар ва тест саволларини тўғри ечади.
71 - 85	яхши	Қонспект бор. Кўкрак қафасининг ўзига хосликларини билади. Юмшок тўқималар лат йийши ва чузилишлари, этиопатогенези, травматология ва ортопедия хакида батафсил жавоб бера олади. Лат йийиш ва чиқишларни ташхислай олади. Текширув усулларини буюриб, хулосалани шархлай олади. Травматологияда барча клиник текширувларни билади ва уларни интерпретация кила олади. Киесий ташхис утказа олади ва Ташхис куя олади. Даволашни буюриши мумкин. Клиник фикрлаш варрагини тўғри тулдиради. Вазиятли масалалар ва тест саволларини тўғри ечади.

55 – 70	қоникарли	Қонспект бор. Кўкрак қафасининг ўзига хосликларини билади. Юмшок тўқималар лат йийши ва чузилишлари, этиопатогенези, травматология ва ортопедия хакида батафсил жавоб бера олади. Текширув усулларини буюра олади. Ташхис куя олади. Клиник фикрлаш варрагини тўғри тулдирмайди. Вазиятли масалалар ва тест саволларини тўғри еча олмайди.
0 - 54	қоникарсиз	Кўкрак қафасининг ўзига хосликларини билмайди. Клиник фикрлай олмайди. Юмшок тўқималар лат йийши ва чузилишлари, этиопатогенези, травматология ва ортопедия хакида батафсил жавоб бера олмайди. Текширув усулларини билмайди. Ташхис куя олмайди. Клиник фикрлаш варагини тўлдирмайди. Вазиятли масалалар ва тест саволларини тўғри ечмайди.

Машгулот № 3

Мавзу: «Елка суяги, тирсак бўғими соҳаси, биллак, қафт ва бармоқларнинг шикастланишлари».

Талаба билиши керак:

- Елка суягининг синиш сабабларини билиш, биринчи тиббий ёрдам кўрсата олади.
- елка суяги бўғимининг синишлари классификацияларини ва силжиш турларини билиш.
- Елка суягининг синишларида иммобилизацияни ўтказа олади
- Елка суягининг синишлари классификациясини билади.
- Бўғим ичи ва бўғимдан ташқари синишларига таъриф бера олади.

Талаба бажараолиши керак

- Елка суяги синишларини интерпритациясин.
- Елка суягининг синиш ва чиқишлари биринчи ёрдам
- Рентгенологик диагностика ва клиник манзаранинг ўзига хослигини тахлилини.
- Турли иммобилизация воситалари учун кўрсатмаларини.
- елка суягини жароҳатларда оператив даволаш

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзуни қайтариш	Усул. Венна диаграммаси.	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Бемор 6 ой олдин жароҳат олган. Елка бўғимида оғриқ бор. Елка бўғими курак билан бирга ҳаракатланмоқда Бўғим контури текисланган. Бемор спорт жароҳати билан боғламоқда Мушоҳада учун савол. Шикоят. Анамнез	Флипчарт Файл - «Клиник

		йигиш, Объектив кўрик, ташхис	воқелик»
9.30-10.00	Презентация Елка суягини думбоғини синиши Жароҳатланиш ҳолати	Елка суягини думбоғини синиши. Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, бўлим травматология бўғимлар жароҳати ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш. Ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намйоиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	Травматологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Елка суягини синиши, шина, оғриксизлантириш, бўлимга транспортировака этиш, Умумий оғриксизлантириш, суякларни репозиция этиш	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвалини тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Ҳар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари

Балл	баҳо	Тема: Кўл суякларини Жароҳатланиши. Классификация. №3.
86 - 100	Аъло	- Қонспект бор; - анатомияни и физиологияни билади - синиш классификациясини билади - Рентгенологик интерпретацияни билади

		- ўрта физиологик ҳолатни билади.; - репозиция боскичини билади; - Транспортировкани шиналар ёрдамида амалга ошира олди – опреацияга курсатмаларни билади - тест баҳолаш варакаси ва вазиятли масалани еча олади
71 - 85	яхши	- Қонспект бор; - анатомия ва физиологиясини билади - Классификациясини билади; - Рентгенограммани кийинчилик билан ечади Ўрта физиологик ҳолатни билади; -Транспортировкани транспорт шиналари билан билади. тест баҳолаш варакаси ва вазиятли масалани мураббий ёрдамида еча олади
55 – 70	Қониқарли	- Қонспект бор; - Анатомияни билмайди; - Классификацияни батафсил билмайди; - Рентгенограммани билмайди; -урта физиологик ҳолатни билмайди; - Транспортировкани шина ёрдамида бажариш - репозиция боскичини билмайди; - тест, вазиятли ҳолат ва баҳолаш варакасини кийинчилик билан ечади.
0 - 54	қониқарсиз	- қонспект йук; - дарсга тайёр эмас; - саволларга жавоб бера олмайди;

Амалий дарснинг моҳияти № 4.

Мавзу: Сон чанок бўғими жароҳати, сон суяги, тизза қопқоғи ва болдир суяклари жароҳати

Талаба билиши керак:

- Сон суягини жароҳатини сабаблари ва ёрдам кўрсатиш.
- Сон суяги жароҳати классификацияси ва синиш турларини
- Сон соҳасидаги жароҳатларида иммобилизацияни билиш
- Болдир суякларини синишини ўзига хослигини билиши
- Консерватив даволашни қисқача тафсифлаш
- Сон суягини синишини ёшига қараб даволашни тавсифлаш

Билиши шарт.

1. Сон суягини синиши классификацияси.
2. Сон суяги чиқишини классификацияси.
3. Сон суягини проксимал қисмини синишлари клиникаси, диагностика, ва даволаш
4. Сон суягини диафизи қисмини синишлари клиникаси, диагностика, ва даволаш.
5. Сон суягини дистал қисмини синишлари клиникаси, диагностика, ва даволаш.

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
------	--------------	--------	-------------

8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзуни қайтраиш	Усул “Т жадвал” Беморларни курацияга тайёрлаш, Кўриқдан ўтказиш, Конференцияда иштрок этиш	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Енгил автомобил йулдан чикиб кетиб бир неча марта ағдарилди. Машинадаги 35 ёшли эркак ўнг чанок-сон бўғимида травма олди. Беморда жароҳат соҳасида қаттиқ оғриқлар пайдо бўлди. Ўнг оёғига тура олмайди. Шифохонанинг травмотологик бўлимига юборилди. Кўрувда ўнг чанок-сон бўғимида деформация, оёқ тизза ва чанок-сон бўғимида биров букилган ва ичкарига бурилган. Чанок-сон бўғимида актив ҳаракатлар йўқ, пассив ҳаракатларда, пружинасимон қаршилиқ. Ўнг оёқ чапига қараганда калта, бел лордозини яққол билинади. Мушоҳада учун савол. Шикоят. Анамнез йиғиш, Объектив кўриқ, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация Сон суягини синиши. Жароҳатланиш ҳолати	Сон суягини синиши. Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш амойиллари	Презентация (СД диск, бўлим травматология бўғимлар жароҳати ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й)
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетиди қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намйоиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	Травмотологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Сон суягини синиши, шина, оғриксизлантириш, бўлимга транспортировака этиш, Умумий оғриксизлантириш, суякларни репозиция этиш	Амалиёт доскасида мушоҳада

13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвали тўлдириш, диагностика фа таққослаш таъхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Хар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари

Балл	Баҳо	Машғулот мавзуси: Оёқларнинг синиш ва чиқишлари. а) синишлари ўзига хосликлари ва турлари. б) Сон суягининг травматик чиқиши. в) Сон суягининг юқори қисми синишлари. Сон суяги бўйни синишлари классификацияси, вальгус ва варусли синишлар г) Сон суягининг диафиз қисмининг яқкалашган синишлари, клиника, диагностика, даволаш.
86 - 100	аъло	- Конспект бор; - Сон суягининг Анатомияси ва физиологиясини билади - Сон суягининг проксимал қисми синишлари классификациясини билади. - Рентгенограммаларни хатоларсиз интерпретация қилади.; - Сон суягининг шикастланишларда ўрта физиологик ҳолатни билади; -; Репозиция этапларини аниқ билади, бажара олади. - Сон суяги синишларда операцияга курсатмаларни санаб бера олади. - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш вароклаирнинг ўқутувчи ёрдамисиз тўғри тўлдиради.
71 - 85	яхши	- Конспект бор; - Сон суягининг Анатомияси ва физиологиясини билади - Сон суягининг проксимал қисми синишлари классификациясини билади. - Рентгенограммаларни хатолаш билан ўқийди; - Ўрта физиологик ҳолатни; - Репозиция этапларини аниқ билмайди; - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш вароклаирнинг ўқутувчи ёрдами билан тўлдиради.
55 – 70	қониқарли	- Конспект бор; - Анатомияни билмайди; - Классификацияни тўлиқ билмайди - Рентгенограммаларнинг тушунмайди; - Ўрта физиологик ҳолатни билмайди. - Репозиция этапларини бажармайди; - Тестларни, вазиятли масалаларни қийналиб ечади, клиник фикрлаш вароклаирнинг тўлиқ тўлдирмайди.
0 - 54	қониқарсиз	- Конспект йўқ - Дарсга тайёр эмас; - Бирорта саволга жавоб бера олмайди;

Машғулот №5

Мавзу: «Чанок суяқларини синишлари. Оғриқсизлантириш, репозиция,

иммобилизация, хирургик даволаш усуллари.

Талаба билиши керак:

- Чанок суякларининг синиш сабабларини билиш, биринчи тиббий ёрдам курсата олиш..
- Чанок суягини синиши силжиш турларини билиш.,
- Чанок суякларининг синишлари классификацияси.
- Чанокнинг суяклари алохидаланган синишлари.
-

Талаба бажариши керак:

1. Чанокнинг чанок халақаси бутунлиги бузилмаган ҳолда синишлари транспортировкасини.
2. Чанок синганда суякларининг синишларида диагностика, транспортировка.
3. Чанокнинг чанок халақаси бутунлиги бузилган ҳолда синишларида ёрдам кўрсатиш.
4. Мальгенья туридаги синишларнинг даволаш тактикасини.
5. Чанок суякларининг синиш сабабларини билиш, биринчи тиббий ёрдам курсата олиш..

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзунини қайтариш	Усул. “Кластер” Беморларни курацияга тайёрлаш, Кўриқдан ўтказиш, Конференцияда иштрок этиш	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	25 яшар бемор машина йулдан утаётган маҳал энгил аитомобил билан уриб кетилган. Ков соҳасида огрикка шикоят килмокда. Объектив куриқда ков соҳасида шиш,қонталаш, курилмокда. Кориннинг пастки қисми пальпацияда огрикли. Вернел симптоми мусбат. Мушоҳада учун савол. Шикояти. Анамнез йиғиш, Объектив кўриқ, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация Чанокни синиши Жароҳатланиш ҳолати	Чанокни синиши Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, бўлим травматология бўғимлар жароҳати ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й

10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намйоиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Хар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	Травматологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Чанок синиши, шина, оғриқсизлантириш, бўлимга транспортировкака этиш, Умумий оғриқсизлантириш, суякларни репозиция этиш	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Хар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари

Балл	Баҳо	Тема. Чанок суяклари синиши
86 - 100	Аъло	Конспект бор; - Чанок суяклари синишлари классификацияларини билади - Рентгенограммаларни хатоларсиз интерпретация килади. - Чанок шикастланишларда ўрта физиологик ҳолатни билади - Репозиции этапларини аниқ билади, бажара олади. -Беморларни транспортировкасини билади. - Чанок суяклари синишларда операцияга кўрсатмаларни санаб бера олади. - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш вароқларининг ўқутувчи ёрдамисиз тўғри тўлдиради.
71 - 85	яхши	Конспект бор; - Чанок суяклари синишлари классификацияларини билади - Рентгенограммаларни хатолар билан интерпретация килади; - Чанок шикастланишларда ўрта физиологик ҳолатни билади; - Репозиции этапларини аниқ билади, бажара олмайди -Беморларни транспортировкасини билади. - Чанок суяклари синишларда операцияга кўрсатмаларни санаб бера олади. - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш вароқларининг ўқутувчи ёрдамида тўлдиради.
55 – 70	қониқарли	Конспект бор;

		- Чанок суяклари синишлари классификацияларини билади - Рентгенограммаларни интерпритация қилади. - Чанок шикастланишларда ўрта физиологик ҳолатни билади; - Репозиции этапларида адашади, бажара олмайди -Беморларни транспортировкасини аниқ билмайди. - Чанок суяклари синишларда операцияга кўрсатмаларни санаб бера олади. - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш баҳолаш варакасини қийналиб тўлдиради.
0 - 54	қоникар сиз	Конспект йўқ -Дарсга тайер эмас; - Бирорта саволга жавоб бера олмайди

Мавзу №6: «Умуртқа поғонасининг жароҳатлари»

Талаба билиши керак:

- Умуртқа поғонасининг синиш сабабларини билиш, биринчи тиббий ёрдам кўрсата олиш.
- Умуртқа поғонасининг синишлари классификациясини ва силжиш турларини билиш.

Билиши керак.

Умуртқа поғонасининг анатомио-физиологик ўзига хосликлари.

1. Умуртқа поғонасининг синишларининг классификацияси
2. Синиш келиб чиқиш механизми.
3. Стабил ва ностабил синишлар.
4. Умуртқа поғонасининг синишлари бор беморларнинг траспортировкаси.
5. Умуртқа поғонасида синиши бор беморларнинг даволаш.

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
------	--------------	--------	-------------

8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзунини қайтариш	Беморларни курацияга тайёрлаш, Кўриқдан ўтказиш, Конференцияда иштрок этиш	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Тана аъзоларини жароҳатлари ичида умуртқа поғонаси ва орқа миёнининг жароҳатлари 6% дан 28% га учрайди ва бундай жароҳатлар кўпинча глобал фалокатларда кузатилади. Болаларда умуртқа поғонаси ва орқа миёнининг жароҳатлари нистбатан кам учрайди ва кўпинча автотравма ва баландликдан кулаб тушиш ҳолатларида кузатилади. .Умуртқа поғонасининг жароҳатланиш классификацияси Умуртқа поғонаси ва орқа миёнининг жароҳатланиши: очиқ ва ёпиқ турга бўлинади. Ёпиқ жароҳатланишда тўқималар бутунлиги сақланган бўлиб, умуртқа каналига инфекция киришга йул бўлмайди, очиқ жароҳатланишда эса тўқималар бутунлиги бузилган ва инфекция	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»

		киришига йул бўлади. Мушоҳада учун савол. Шикояти. Анамнез йиғиш, Объектив кўрик, ташхис	
9.30-10.00	Презентация Жароҳатланиш ҳолати	.Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, бўлим травматология бўғимлар жароҳати ахборот маънбаси Мусалатов, травматология- ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намйоиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	Травматологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Умurtқа синиши, шина, оғриксизлантириш, бўлимга транспортировкака этиш, Умумий оғриксизлантириш, суякларни репозиция этиш	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Хар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари

Балл	Баҳо	Тема. Умurtқа суякларни синиши.
86 - 100	Аъло	Конспект бор; - Умurtқа суякларни синишлари классификацияларини билади - Рентгенограммаларни хатоларсиз интерпретация килади. - Умurtқа шикастланишларда бемор ҳолатни билади; - Репозиции этапларини аниқ билади, бажара олади -Беморларни транспортировкасини билади.

		- Умуртқа суяклари синишларда операцияга кўрсатмаларни санаб бера олади. - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш варокларининг ўкутувчи ёрдамисиз тўғри тўлдиради.
71 - 85	яхши	Конспект бор; - Умуртқа суяклари синишлари классификацияларини билади - Рентгенограммаларни хатолар билан интерпретация қилади; - Умуртқа шикастланишларда ўрта физиологик ҳолатни билади; - Репозиции этапларини аниқ билади, бажара олмайди - Беморларни транспортировкасини билади. - Умуртқа суяклари синишларда операцияга кўрсатмаларни санаб бера олади. - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш варокларининг ўкутувчи ёрдамида тўлдиради.
55 – 70	қониқарли	Конспект бор; - Умуртқа суяклари синишлари классификацияларини билади - Рентгенограммаларни интерпретация қилади.; - Умуртқа шикастланишларда ўрта физиологик ҳолатни билади; - Репозиции этапларида адашади, бажара олмайди - Беморларни транспортировкасини аниқ билмайди. - Умуртқа суяклари синишларда операцияга кўрсатмаларни санаб бера олади. - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш баҳолаш варақасини қийналиб тўлдиради.
0 - 54	қониқарс из	Конспект йўқ - Дарсга тайёр эмас; - Бирорта саволга жавоб бера олмайди

Амалий машғулот №7

Мавзу: «Политравма. Политравмаларда консерватив ва оператив даволаш усуллари. Диагностика, даволаш, политравмалар асоратлар»

Талаба билиши керак:

1. Политравмаларда асосий даволаш тамоилларини.
2. Скелет тортмага олиб даволаш қоидаларини
3. Политравмада гипс ёки скелет тортмага олиб даволашга кўрсатмаларни
4. Қарши кўрсатмаларни
5. Рацион даволаш усулларини.

Талаба бажариши керак

1. Даволаш натижасини аниқлик киритишни
2. Политравмаларда диагноз қўйишини
3. Стационаргача бўлган ёрдамни ўтказишни
4. Даволаш усулларини
- 5.
- 6.

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
7.			
8.			
8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзунини қайтариш	Усул. “Т.жадвал” Беморларни курацияга тайёрлаш, Қўриқдан ўтказиш, Конференцияда иштроқ этиш	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	25 яшар аёл машина йулдан утаётган маҳал енгил аитомобил билан уриб кетилган. Болдир-панжа соҳасида оғрикка шикоят килмокда. Обьектив куриқда ков соҳасида шиш,конталаш, курилмокда. болдирнинг пастки қисми пальпацияда оғрикли. .Мушоҳада учун савол. Шикояти. Анамнез йиғиш, Обьектив қўриқ, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация политравма Жароҳатланиш ҳолати	Политравма Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, бўлим травматология бўғимлар жароҳати ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намйоиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	Травматологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Чанок синиши ва бош мия жароҳати , шина, оғриксизлантириш, бўлимга транспортировака этиш, Умумий оғриксизлантириш, суякларни репозиция этиш	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 –	Гуруҳларда	Жадвални тўлдириш, диагностика фа	Таққослаш

14.50	ишлаш	таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Хар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Талаба билимини баҳолаш

Балл	Баҳо	Машғулот мавзуси: Политравма. Политравмада консерватив ва оператив даво. Диагностика, даволаш. Политравмаларда асоратлар.
86 - 100	аъло	Қонспект бор; - Рентгенограммаларни хатоларсиз интерпретация қилади. - Болаларда суяк тўқимисининг узига хосликларини, билиб, шундан келиб чикиб, синишларнинг даволай олади. Клиник фикрлашга эга. Лат йийиш ва эзилишлар хақида тўлиқ жавоб бера олади. Травмалар этиопатогенези, травматология ва ортопедия асосларини мукамал билади. Назарий билимларни амалиётда Қўллай олади, Чиқиш ва лат йийишларни ташхислай олади. Текширувлари буюриши, натижаларини интерпритация қила олади. Диагности мустақил куйиб, диф.ташхис утказа олади. Даволашни буюра олади.
71 - 85	яхши	Қонспект бор; - Рентгенограммаларни хатолар билан интерпретация қилади. - Болаларда суяк тўқимисининг узига хосликларини, билиб, шундан келиб чикиб, синишларнинг даволай олади. Лат йийиш ва эзилишлар хақида тўлиқ жавоб бера олади. Назарий билимларни амалиётда Қўллай олади. Чиқиш ва лат йийишларни ташхислай олади. Укутувси кумагида текширувлари буюриши, натижаларини интерпритация қила олади. Диагности мустақил куйиб, диф. ташхис утказа олади. Даволашни буюра олади.
55 – 70	қоникарли	. Қонспект бор; - Болаларда суяк тўқимисининг узига хосликларини, билиб, шундан келиб чикиб, синишларнинг даволай олмайди. Клиник фикрлашга эга. Лат йийиш ва эзилишлар хақида тўлиқ жавоб бера олади. Назарий билимларни амалиётда Қўллай олади, Чиқиш ва лат йийишларни ташхислай олади. Текширувлари буюриши, натижаларини интерпритация қила олади. Диагности мустақил куйиб, диф.ташхис утказа олмайди. Даволашни буюра олмайди.
0 - 54	қоникарсиз	Қонспект йук; - Болаларда суяк тўқимисининг узига хосликларини, билмайди, шундан келиб чикиб, синишларнинг даволай олмайди. Клиник фикрлаши йук. Лат йийиш ва эзилишлар хақида тушунча йук, чиқиш ва лат ейишларни ташхислай олмайди. Диагности мустақил куйиб, диф.ташхис утказа олмайди. Даволашни буюра олмайди

Машғулот №8

Мавзу: «Бош мия ёпиқ жароҳатлари. Бош мия лат ейиши, бош мия чайқалиши ва эзилиши»

Талаба билиши керак:

- БМЖ сабабларини билиш, биринчи тиббий ёрдам кўрсата олиш.
- БМЖ классификациясини ва силжиш турларини билиш.

1. Бош миянинг анатомио-физиологик ўзига хосликлари.

2.Калла суягини синишларининг классификацияси**Билиши шарт**

Жароҳат келиб чиқиш механизми.

1. Бош мия очик ва ёпиқ жароҳатлар.
2. Калла суяклари синишлари бор беморларнинг таспортировкаси.
3. БМЖ беморларнинг даволаш.

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзунини қайтариш	Усул. ақлий ҳужум	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Ҳамма жароҳатлар ичида болаларда бош мия жароҳати 40-50% ташкил қилади. Эрта ва ёш болаларда бош мия жароҳатлари кўп бўлади. 60-80 % ҳар хил асоратлар қолиши билан характерланади. болаларда БМЖ ўзига хослиги? Болаларда БМЖ бош миясининг тўлиқ шаклланмаслиги ва асоратларнинг кўплиги билан классификацияга ўзгариш ва тўлдиришлар киритилди. Арторян 1991 йил классификациясига асосан бош мия чайқалиши енгил жароҳат, бош мия лат ёйишини енгил ва ўрта даражаси ўрта оғирликдаги бош мия жароҳатларига киритилган. Бош мия жароҳатидан сўнг ақлий ва жисмоний қобилияти йўқолиши.. Мушоҳада учун савол. Шикояти. Анамнез йиғиш, Объектив кўрик, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация Жароҳатланиш ҳолати	Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, бўлим травматология бўғимлар жароҳати ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетиди қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	

	бўлимида куриги Педагог қўл остида		
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намйоиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	Травматологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Бош мия жароҳатларда бирнчи ёрдам , бўлимга транспортировкака этиш, босқичли муолажа	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан тахлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Хар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари

Балл	Баҳо	Тема. Умurtқа суяклари синиши
86 - 100	Аъло	Қонспект бор; - БМЖ классификацияларини билади - Рентгенограммаларни хатоларсиз интерпретация килади.; - БМЖ шикастланишларда ик ҳолатни билади; --Беморларни транспортировкасини билади. - БМЖ суяклари синишларда операцияга курсатмаларни санаб бера олади. - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш варрокларининг укутувчи ердасисиз тўғри тулдиради.
71 - 85	яхши	Қонспект бор; - БМЖ классификацияларини билади - Рентгенограммаларни хатолар билан интерпретация килади; - У БМЖ шикастланишларда урта физиологик ҳолатни билади; -Беморларни транспортировкасини билади. - БМЖ суяклари синишларда операцияга курсатмаларни санаб бера олади. - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш варрокларининг укутувчи ердамида тулдиради.
55 – 70	қониқарли	Қонспект бор; - БМЖ классификацияларини билади - Рентгенограммаларни интерпритация килади.;

		- БМЖ шикастланишларда урта физиологик ҳолатни билади; - Репозиции этапларида адашади, бажара олмайди -Беморларни транспортировкасини аниқ билмайди. - БМЖ синишларда операцияга курсатмаларни санаб бера олади. - Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш баҳолаш варақасини кийналиб тулдиради.
0 - 54	қоникар сиз	Қонспект йук -Дарсга тайёр эмас; - Бирорта саволга жавоб бера олмайди

Амалий машғулот № 9

Мавзу: Ампутация ва экзартикуация. Протезлаш ва реабилитацияси

Талаба билиши керак

- Синиш ва чиқиш сабабларини билиш,
- Шикастланиш турларини билиш
- Экзартикуация турларини
- Ампутация турларинин

Талаба бажариши керак

- Ампутация, протезлаш, реабилитацияни бажара олиш
- Тизза бўғими жароҳатларида экзартикуляция турларини бажара олиш.

Травмадан кейинги асоратларнинг олдини ола билиш

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
------	--------------	--------	-------------

8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзуни қайтраиш	Усул. “Кластер”	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	26 ёшли бемор дарахдан йиқилди(2 метр) Кўрикда болдир соҳасида оғриқ шиш, очик яр Яра ифлосланган. Панжа совуқ. Пульсация йўқ Мушоҳада учун савол. Шикояти. Анамнез йиғиш, Объектив кўрик, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқеалик»
9.30-10.00	Презентация Болдирни очик синиши Жароҳатланиш ҳолати	Болдирни очик синиши Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикас Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, бўлим травматология бўғимлар жароҳати ахборот маънбаси Мусалатов,

			травматология-ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намйоиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	Травматологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Гангрена. ампутация	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Хар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Билимни баҳолаш мезонлари

Балл	баҳо	Машғулот мавзуси: Ампутация-экзоартикуляцияни асосий даволаш мезонлари. консерватив даволаш. Огриксизлантириш, репозиция, иммобилизация, скелет тортма, ЛФК.
86 - 100	аъло	- Конспект бор; -Суяклар анатомияси ва физиологиясини билади - Синишлар классификацияларини билади - Рентгенограммаларни хатоларсиз интерпретация килади.; - Ўрта физиологик ҳолатни билади; -Болдир суяклари синганда Репозиции этапларини аниқ билади, бажара олади -Беморларни транспортировкасини билади. - Операцияга курсатмаларни санаб бера олади. -Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш варокларининг укутувчи ердасиз тўғри тулдиради. Конспект темы имеется;
71 - 85	яхши	- Конспект бор; -Суяклар анатомияси ва физиологиясини билади - Синишлар классификацияларини билади - Рентгенограммаларни хатолар билан интерпретация килади.; - Ўрта физиологик ҳолатни билади; - Елка суяклари синганда Репозиции этапларини аниқ билади, бажара олмайди

		-Беморларни транспортировкасини билади. -Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш варокларининг укутувчи ердамида тулдиради.
55 – 70	қоникарли	-- Конспект бор; -Суяклар анатомиясини билмайди - Синишлар классификацияларини билмайди - Рентгенограммаларни тушунмайди.; - Ўрта физиологик ҳолатни билади; - Елка суяклари синганда Репозиции этапларини билмайди -Беморларни транспортировкасини билади. -Тестларни, вазиятли масалаларни, клиник фикрлаш варокларининг хатолар билан тулдиради.
0 - 54	қоникарсииз	- Конспект йўқ -Дарсга тайер эмас - Бита ҳам саволга жавоб бера олмайди.

Амалий дарснинг мазмуни №10
Тема: «Дисплазия. Сон суягини туғма чиқиши»

Талаба билиш керак:

- Дисплазия, СТЧ, чала чиқиш ва чиқишга таъриф бериш.
- Чанок—сон бўғимининг паталогиялари ҳақида сабаблари ҳақида айтиб бериш.
- СТЧ, Дисплазия таърифлаш ва ташхис қўйиш.
- Консерватив даво принципларини таърифлаш.

Билиши шарт.

1. Чанок-сон бўғими дисплазияси ҳақида тушунчага эга бўлиш.
2. Чанок-сон бўғими чиқиш олди ҳолати
3. Чанок-сон бўғимида чала чиқиш ҳолати
4. Сон суягини туғма чиқиши
5. Чанок-сон бўғими туғма паталогиясини рентгенологик диагностикаси
6. Чанок-сон бўғими дисплазиясини даволаш.
7. Сон суягини туғма чиқишини ёшга кўра даволаш.

вақт	Мавзу, метод	мазмуни	Материаллар
8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзуни қайтраиш	Усул. Кластер	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	СТЧ, туғма бўйин қийшиқлиги, туғма бўйин қийшиқлиги, туғма маймоқликни даволаш мезонлари.Туғма ортопедик касалликларни даволашда всосий даволаш мезонлари.Бир томонлама чиқиш,1,5-3 марта икки томонлама чиқишдан кўп учрайди. Чап бўғим ўнгига нисбатан 1,5-2 маротаба кўпроқ зарарланади. Чап томонда чиқиши кўп	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»

		кузатилиши, бу бўғимнинг филогенетик орқада қолиш билан, ва хомиланинг биринчи позицияси билан, яъни бунда чап бўғим қорин деворига тегиб турганлиги сабабли травмага кўпроқ мойиллиги ва туғруқ жараёнида ҳаракат чанок думғаза остида ўтиш билан характерланади. Мушоҳада учун савол. Шикояти. Анамнез йиғиш, Объектив кўрик, ташхис	
9.30-10.00	Презентация Жароҳатланиш ҳолати	Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, ортопедик касалликлар ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й)
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намйиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	Травматологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Сон суяги чиқишларида босқичли муолажа	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Ҳар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари.

Балл	Баҳо	Мавзу. Туғма ортопедик касалликлар №12
86 - 100	аъло	Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб берганида Соннинг

		дисплазияси, соннинг туғма чиқиши этиопатогенезини чуқур эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни тавсия қила олади. Ўтказилетган фармакотерапиянинг хавфсизлигини қўллашда, хавфсизлик чораларини таъминлай олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор.
71 - 85	яхши	- Даволаш стандартлариги билади, даволаш режасини тузишда хатога йул қўяди. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб берганида Соннинг дисплазияси, соннинг туғма чиқиши этиопатогенезида адашади. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қилишда адашади. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни тавсия қила олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини ўқутувчи кумагида ечади. Конспект бор
55 – 70	қониқарл и	- Конспект бор - Анатомияни билмайди; Соннинг дисплазияси, соннинг туғма чиқиши этиопатогенези ҳақида фикрлари саез. Текширувларни назарий буюра олади; - Консерватив давонинг ўзига хосликларини билмайди; - Оператив давога кўрсатмаларни билмайди - Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини ўқутувчи кумагида ечади
0 - 54	қониқарс из	-Конспект йўқ -Дарсга тайёр эмас -Битта ҳам саволга жавоб бера олмайди

Амалий дарснинг мазмуни №11

Мавзу: «Туғма бўйин қийшиқлиги, этиопатогенези, клиникаси, диагностикаси, даволаш принципи, реабилитацияси»

Талаба билиш керак:

- бўйин қийшиқлиги сабаблари ҳақида айтиб бериш.
 - бўйин қийшиқлиги таърифлаш ва ташхис қўйиш.
 - Консерватив даво принципларини таърифлаш.
- Патологияни рецидивларига олиб келувчи сабабларни айтиш.

Билиши шарт

1. Туғма бўйин қийшиқлигини клиника, диагностика ва даволаши
1. Туғма бўйин қийшиқлигини учраш сони ва келтириб чиқарадиган сабаблар.
2. Туғма бўйин қийшиқлигини эрта ташхислаш.
3. Ту-ма бўйин аномалияларини клиника, диагностика ва даволаш.

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзунини қайтариш	Усул. Концептуал жадвал	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Туғма мушакли бўйин қийшиқлиги – кўп учрайдиган ортопедик касаллик, бунда боши ўнг томонга оғган, ияги чап томонга қараган. Юмшоқ тўқмаларнинг ўзгариши ва туш ўмров сўргичсимон мушакнинг жароҳатланиши билан кечадиган касаллик бўлиб кўпроқ қизларда учрайди. Бу бир ва икки томонлама бўлиши мумкин мушакли бўйин қийшиқлиги қайси ёшда ташхисланади? Касалликни келиб чиқиши полиэтиологик бўлиб, асосан ҳомиладорлик даврида эндоген ва экзоген омилларни ҳомила ривожланишига ва туш ўмров сўргичсимон мушакни шаклланиши ва ривожланишини бузилиши вужудга келади. учун савол. Шикоят. Анамнез йиғиш, Объектив кўрик, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация Жароҳатланиш ҳолати	Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш таомиллари	Презентация (СД диск, ортопедик касалликлар ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й)
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетиди қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намайиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни	Травматологик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб	Амалиёт доскасида

	давоми	борилади. Диагноз ва тактика? Бўйин қийшиқлик босқичли муолажа	мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу соҳадаги синишлар интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан тахлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Хар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари.

Балл	Баҳо	Тема. Туғма бўйин қийшиқлиги
86 - 100	аъло	- Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб берганида туғма бўйин қийшиқлиги этиопатогенезини чуқур эгалагани кўриниб туради. Операцияга кўрсатмаларни билади Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни тавсия қила олади. Ўтказилётган фармакотерапиянинг хавфсизлигини қўллашда, хавфсизлик чораларини таъминлай олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
71 - 85	яхши	- Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб берганида Соннинг дисплазияси, соннинг туғма чиқиши этиопатогенезини чуқур эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиетда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни тавсия қила олади. Ўтказилетган фармакотерапиянинг хавфсизлигини қўллашда, хавфсизлик чораларини таъминлай олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
55 – 70	қониқарли	Конспект бор - Анатомияни билмайди; Туғма бўйин қийшиқлиги, этиопатогенези ҳақида фикрлари саез. Текширувларни назарий буюра олади; - Консерватив давонинг ўзига хосликларини билмайди; - Оператив давога кўрсатмаларни билмайди - Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини ўкутувчи кўмагида ечади
0 - 54	қониқарсиз	Конспект йўқ -Дарсга тайер эмас -Битта ҳам саволга жавоб бера олмайди

принципи, реабилитацияси»

Талаба билиш керак:

- маймоқлик сабаблари ҳақида айтиб бериш.
 - маймоқлик таърифлаш ва ташхис маймоқлик.
 - Консерватив даво принципларини таърифлаш.
- Патологияни рецедивларига олиб келувчи сабабларни айтиш.

Билиши шарт

1. Туғма маймоқлик клиника, диагностика ва даволаши
2. Туғма маймоқликни учраш сони ва келтириб чиқарадиган сабаблар.
3. Туғма маймоқликни эрта ташхислаш.
4. Оёқ кафти аномалияларини клиника, диагностика ва даволаш.

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзуни қайтраиш	Усул. “Т” жадвал	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Маймоқоёқлик- кўп учрайдиган ортопедик касаллик. Типик ва нотипик турлари мавжуд. Асосий белгилари: эквинус- оёқни кафт юзасига букилиши, супинация- ичкарига буралишииш ва аддукция- кафт олд юзасини ичкарига яқинлашуви. Маймоқликнинг клиник диагностикаси. Яна болдирни ичкарига ротацияси, болдир кафт бўғимда ҳаракат чегараланиши. Юрганда қадок, оёқ кафт суяклари бир бирига нисбатан силжиши. Мушоҳада учун савол. Шикояти. Анамнез йиғиш, Объектив кўрик, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация Жароҳатланиш ҳолати	Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, ортопедик касалликлар ахборот маънбаси Мусалатов, травматология- ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	

	Педагог қўл остида		
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намайиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	ортопедик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Бўйин қийшиқлик босқичли муолажа	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу касаллик интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Ҳар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезони

Балл	баҳо	Тема. Туғма маймоқлик №14
86 - 100	аъло	Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб берганида маймоқликнинг этиопатогенезини чуқур эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни тавсия қила олади. Ўтказилаётган фармакотерапиянинг хавфсизлигини қўллашда, хавфсизлик чораларини таъминлай олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
71 - 85	яхши	- Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб берганида маймоқлик этиопатогенезини чуқур эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни тавсия қила олади. Ўтказилаётган фармакотерапиянинг хавфсизлигини қўллашда, хавфсизлик чораларини таъминлай олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
55 – 70	қониқарли	- Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб берганида маймоқлик этиопатогенезини чуқур эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади.

		Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация кила олади. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни тавсия кила олади. Ўтказилётган фармакотерапиянинг хавфсизлигини қўллашда, хавфсизлик чораларини таъминлай олади. Клиник фикрлаш варағини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
0 - 54	қониқарсиз	; -Конспект йўқ -Дарсга тайер эмас -Битта ҳам саволга жавоб бера олмайди

Амалий машғулоти №13

Мавзу: Оёқ ва қўлларнинг ортирилган деформацияси. Рахитик деформациялар: оёқ ва қўлларнинг травмадан кейинги деформацияси

талаба билиши керак.

- рахитик деформацияга таъриф бериш
- рахитик деформациядан сўнг қомат деформацияларига олиб келувчи сабабларни билиш
- рахитик деформация, қоматнинг бузилишида консерватив даво чораларини танлаш
- рахитик деформацияда оператив даво чораларини танлаш

Патологияни тузалиши учун зарур омилларни санаб ўтиш

Талаба бажариши керак

1. Рахитик деформацияларни клиника, диагностика ва даволаш.
2. Рахитик деформацияларни ортопедик профилактикаси.
1. Оёқларнинг Х – симон деформациясини диагностикаси
2. Оёқларнинг О – симон деформациясини диагностикаси.
3. Рахитик соха вага диагностикаси
4. Х-симон қийшайишда оёқлар ўқи
5. О -симон қийшайишда оёқлар ўқи

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
------	--------------	--------	-------------

8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзунини қайтариш	Усул. “Венна диаграммаси”	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Рахит-бу системали касаллик бўлиб, эрта ёшдаги болаларда учрайди ва кальций ва фосфор алмашинуви бузилиши билан кечади. Суяк ҳосил бўлишида, нерв тизимида ва ички органларда ўзгаришлар кузатилади. Рахит боланинг биринчи йилида 56,5% дан 80,6% гача учрайди. Бу ҳомиладорликда асоратли кечганда	Флипчарт Файл - «Клиник воқеалик»

		болада кўп учраши аниқланган. Бу касаллик натижасида суяк тизимида деформациялар кузатилади. Бу туғма ва ортирилган касалликларнинг консерватив ва оператив даво усуллари билан таништириш. Мушоҳада учун савол. Шикоят. Анамнез йиғиш, Объектив кўрик, ташхис	
9.30-10.00	Презентация Жароҳатланиш ҳолати	.Рахитик деформацияни оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Боскичма-боскич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, ортопедик касалликлар ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намоёйиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мъёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	ортопедик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Бўйин қийшиқлик боскичли муолажа	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу касаллик интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Хар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари

Балл	баҳо	Тема. Скелетнинг рахитик деформациялари
86 - 100	аъло	Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб рахитик деформациялар ҳақида пухта билимга эгалиги эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни

		тавсия қила олади. Ўтказилатган фармакотерапиянинг хавфсизлигини қўллашда, хавфсизлик чораларини таъминлай олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
71 - 85	яхши	Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб рахитик деформациялар ҳақида пухта билимга эгалиги эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Даволашни тавсия қила олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
55 – 70	қониқарли	- Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олмайди. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни тавсия қила олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини ўқитувчи кўмагида ечади. Конспект бор
0 – 54	қониқарсиз	Конспект йўқ -Дарсга тайёр эмас -Битта ҳам саволга жавоб бера олмайди

Амалий машғулот №14

Мавзу: Полиомиелит ортопедик муоммолари: клиникаси, ташхиси ва даволаш.

Машғулот соати-6 соат

Талаба билиш керак.

- Полиомиелит бузилишига таъриф бериш
- Полиомиелитдан сўнг қомат деформацияларига олиб келувчи сабабларни билиш
- Полиомиелитни консерватив даво чораларини танлаш
- Полиомиелит даво чораларини танлаш

Билиши шарт

- 1.полиомиелитни ортопедик ўзига хосликлари
- 2.Полиомиелитни клиника, диагностика ва асоратларнинг даволаш
- 3.Д Полиомиелитда ортопедик асоратларнинг олдини олиш.
4. Полиомиелитнинг ортопедик асоратларини даволаш

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
------	--------------	--------	-------------

8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзуни қайтариш	Усул. “Венна диаграммаси”	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Ўтказилган полиомиелит таянч-ҳаракат тизимида коррекция қилиши лозим бўлган деформациялар қолдиради. Бу туғма ва ортирилган касалликларнинг консерватив ва оператив даво усуллари билан таништириш. . Бош миянинг орқада қолиши инфекцион, токсико-аллергик, радиацион, ишемик и травматик факторлар натижасида келиб чиқиши мумкин. Ҳомиладор онада ҳомиланинг (асфиксия бола ташлаш, вақтига етмаган туғилиш, ўлик туғилиш, қон кетиш, киндикнинг ҳомила бўйнига ўралиши) сабаб бўлади. БЦФ болалар кам вазн билан туғилади (700—900 г). Мушоҳада учун савол. Шикоят. Анамнез йиғиш, Обьектив кўрик, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация полиомиелит	полиомиелитни оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, ортопедик касалликлар ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намоиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мъёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	ортопедик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Сон суягини патологик чиёиши босқичли муолажа	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу касаллик интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг

14.00 – 14.50	Гурухларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Хар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари

Балл	Баҳо	Мавзу: полиомиелит
86 – 100	аъло	Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб полиомиелит ҳақида пухта билимга эгаллиги эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни тавсия қила олади. Ўтказилаётган фармакотерапиянинг хавфсизлигини қўллашда, хавфсизлик чораларини таъминлай олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
71 – 85	яхши	Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга полиомиелит ҳақида пухта билимга эгаллиги эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Даволашни тавсия қила олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
55 – 70	қониқарсиз	Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олмайди. Даволашни тавсия қила олади. Клиник фикрлаш вароғини тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини ўқутувчи кумагида тўғри ечади. Конспект бор
0 – 54	қониқарсиз	Конспект йўқ -Дарсга тайер эмас -Битта ҳам саволга жавоб бера олмайди

Амалий машғулот №15

Мавзу: ДЦП ортопедик муоммолари: клиникаси, ташхиси ва даволаш.
Машғулот соати-6 соат

Талаба билиш керак.

- ДЦП бузилишига таъриф бериш
- ДЦП сўнг қомат деформацияларига олиб келувчи сабабларни билиш
- ДЦП консерватив даво чораларини танлаш
- ДЦП даво чораларини танлаш

Билиши шарт

1.ДЦПни ортопедик ўзига хосликлари

2. ДЦПни клиника, диагностика ва асоратларнинг даволаш
3. ДЦПда ортопедик асоратларнинг олдини олиш.
4. Полиомиелитнинг ортопедик асоратларини даволаш

1

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзунини қайтариш	Усул. “Венна диаграммаси”	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Ўтказилган БЦФ ва полиомиелит таянч-ҳаракат тизимида коррекция қилиши лозим бўлган деформациялар қолдиради. Бу туғма ва ортирилган касалликларнинг консерватив ва оператив даво усуллари билан таништириш. Болалар церебрал фалажи — бош миyanинг полиэтиологик касаллиги бўлиб, ҳомиладорликда ва туғилиш ватқтида ва кейинчалик кузатилади. Бош миyanинг орқада қолиши инфекцион, токсико-аллергик, радиацион, ишемик и травматик факторлар натижасида келиб чиқиши мумкин. Ҳомиладор онада ҳомиланинг (асфиксия бола ташлаш, вақтига етмаган туғилиш, ўлик туғилиш, кон кетиш, киндикнинг ҳомила бўйнига ўралиши) сабаб бўлади. БЦФ болалар кам вазн билан туғилади (700—900 г). Мушоҳада учун савол. Шикояти. Анамнез йиғиш, Объектив кўрик, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация ДЦП Жароҳатланиш ҳолати	ДЦП оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	Презентация (СД диск, ортопедик касалликлар ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	

11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намоёиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мўърий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	ортопедик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Бўйин қийшиқлик босқичли муолажа	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу касаллик интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Ҳар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари

Балл	Баҳо	Мавзу: Болалар церебрал фалажи
86 – 100	аъло	Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга жавоб Болалар церебрал фалажи ҳақида пухта билимга эгаллиги эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Ташхис қўйиб, диф. ташхис ўтказа олади. Даволашни тавсия қила олади. Ўтказилаётган фармакотерапиянинг хавфсизлигини қўллашда, хавфсизлик чораларини таъминлай олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
71 – 85	яхши	Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Саволга Болалар церебрал фалажи ҳақида пухта билимга эгаллиги эгалагани кўриниб туради. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олади. Даволашни тавсия қила олади. Клиник фикрлаш вароғини тўғри тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини тўғри ечади. Конспект бор
55 – 70	қониқарсиз	Даволаш стандартлари, даволаш режасини туза олади. Клиник фикрлашга эга. Назарий билимларини амалиётда қўллай олади. Текширувларни буюриб, хулосаларни интерпритация қила олмайди. Даволашни тавсия қила олади. Клиник фикрлаш вароғини тўлдиради, вазиятли масалаларни ва тест саволларини ўқутувчи кумагида тўғри ечади. Конспект бор
0 – 54	қониқарсиз	Конспект йўқ -Дарсга тайер эмас

		-Битта ҳам саволга жавоб бера олмайди
--	--	---------------------------------------

**Мавзу: 16 Умurtқанинг статик деформациялари
(қоматнинг бузулиши, лардоз, кифоз).**

Талаба билиши керак:

- қоматнинг бузулишига таъриф бериш
- қоматнинг бузулишидан сўнг қомат деформацияларига олиб келувчи сабабларни билиш
- Кифоз, лардоз қоматнинг бузулишида консерватив даво чораларини танлаш

Билиши шарт

1. Сколиоз, рахитдан сўнги, травмадан сўнги кўл-оёқ деформацияларини этиопатогенези, классификацияси, замонавий даволаш усуллари.
2. Бу патологияни даволаш усули танлаш.
3. Эрта ташхис ва профилактика
4. Консерватив ва оператив давога кўрсатмалар.
5. Сколиозни клиника, диагностика ва даволаш.
6. Сколиоз ортопедик профилактикаси.

вақт	Мавзу, метод	мазмун	Материаллар
------	--------------	--------	-------------

8.30-9.00	Йўқлама ва ўтилган мавзуни қайтраиш	Усул. “Венна диаграммаси”	Файл Қайтариш
9.00- 9.30	Гуруҳ билан мушоҳада	Ўтказилган таянч-ҳаракат тизимида коррекция қилиши лозим бўлган деформациялар қолдиради. Бу туғма ва ортирилган касалликларнинг консерватив ва оператив даво усуллари билан таништириш. Умurtқа поғонасининг фронтал текисликда қийшайиши-сколиоз унинг бошқа кўринишлардан бир неча маротаба кўпроқ учрайди. Сколиозни қийшайишни бўртган соҳаси қараган томони ва деформация локализация қилган жойига кўра номланади: ўнг томонлама, чап томонлама, кўкрак, бел ва хоказо. Умurtқа поғонаси сколиозида қийшайишлар нафакат ён, балки орқа-олди йуналишда қийшайиб, кифосколиозларни ҳосил қилади. Кам ҳолларда сколиоз умurtқанинг у ёки, бу қисмидаги кўпайиб кетган лордоз билан кечади. Мушоҳада учун савол. Шикояти. Анамнез йиғиш, Объектив кўрик, ташхис	Флипчарт Файл - «Клиник воқелик»
9.30-10.00	Презентация Жароҳатланиш ҳолати	Жароҳат белгилар, оғир ҳолатлардаги кўриниш. Диагностика и дифдиагностикаси	Презентация (СД диск, ортопедик

		Босқичма-босқич муолажалар ўтказиш тамоиллари	касалликлар ахборот маънбаси Мусалатов, травматология-ортопедия 2014 й
10.00-11.00	Беморларни қабул бўлимида куриги Педагог қўл остида	Беморларни қабул бўлимида травматология кабинетида қабул қилиш ва ёрдам кўрсатиш	
11.00-11.50	Амалий кўникма	Педагог амалий кўникмаларни қабул бўлимида қабул қилинган беморларда намоёйиш этади ва талабаларга шу кўникмаларни бажаришига имкон яратади. Ҳар талабага мъёрий ҳолатларни маънбалардан келтирган ҳолда олиб боради.	
11.50-12.50	Танаффус		
12.50-13.30	клиник воқеликни давоми	ортопедик беморларга қандай ташхис қўйиш кераклиги устида амалий иш олиб борилади. Диагноз ва тактика? Бўйин қийшиқлик босқичли муолажа	Амалиёт доскасида мушоҳада
13.30-14.00	амалиёт	Шу касаллик интерпретацияси	амалиёт файлига қаранг
14.00 – 14.50	Гуруҳларда ишлаш	Жадвални тўлдириш, диагностика фа таққослаш ташхисини, симптомлар билан таҳлил қилиш	Таққослаш файлига эътибор беринг
14.50-15.20	Муқаддима	Ҳар бир талаба нима ўрганганини изоҳлайди	

Баҳолаш мезонлари

Балл	Баҳо	Мавзу. Ортирилган деформациялар, умуртқа поғонасининг статик деформациялари №16
86 - 100	аъло	- Конспекти бор - Умуртқа поғонасининг анатомия ва физиологиясини билади; - Қомат бузулишлари классификациясини билади - Касалликнинг этиология ва патогенезини билади. - Қомат бузилишларининг рентгенологик диагностикасини билади. -Қомат бузилишлари бор беморларнинг текширув усулларини билади; - Тестлар, вазиятли масалалар, клиник фикрлаш вароқларни тўғри тўлдиралади.
71 - 85	Яхши	- Конспект бор - Умуртқа поғонасининг анатомия ва физиологиясини билади; - Қомат бузилишлари классификациясини билади - Касалликнинг этиология ва патогенезида қисман адашади. - Қомат бузулишларининг рентгенологик диагностикасини билади.

		- Қомат бузилишлари бор беморларнинг текширув усулларини билади. - Тестлар, вазиятли масалалар, клиник фикрлаш вароқларни кичик хатолар билан тўлдиралади.
55 – 70	Қониқарли	Конеспекти бор - Умurtқа поғонасининг анатомия ва физиологиясини билмайди; - Касалликнинг этиология ва патогенезини билмайди. - Қомат бузилишларининг рентгенологик диагностикасини тушунмайди. - Қомат бузулишлари бор беморларнинг текширув усулларини билади. - Тестлар, вазиятли масалалар, клиник фикрлаш вароқларни ўқутувчи кўмагида тўғри тўлдиралади.
0 – 54	Қониқарсиз	Конеспект йўқ -Дарсга тайёр эмас -Битта ҳам саволга жавоб бера олмайди

Педиатрия факултети IV-курс талабалари билимини Травматология ва ортопедия фанидан рейтинг тизимида назорат қилиш ва баҳолаш (108 соат)

№	Баҳо турлари	Максимал балл	Саралаш бали
1.	Жорий баҳолаш (ЖБ+ТМИ)	45+5	27
2.	Оралик баҳолаш (ОБ, тест)	20	11
3.	Якуний баҳолаш (ОСКЕ)	30	17
	ЖАМИ	100	55

Фан	Умумий соат	Ўзлаштирилган	Рейтинг	ФИО	сана	Имзо
травматология	148	80	118	Кариев Г.М.		

ГЛОССАРИЙ

Абсолют калталиқ – суяклар тўлиқ синиб, силжиб кетиши натижасида калталаниши
 Аддукция – яқинлашиш
 Абдукция -узоқлашиш
 Ампутация – сегментни олиб ташлаш
 Анкилоз – бўғимдан ҳаракатни тулиқ йўқолиши
 Апофизеолиз – апофизни синиши
 Арахнодактилия – бармоқлар аномалияси
 Артродез – бўғим ҳаракатини операция йўли билан сунний тўхтатиш
 Ампутация туғма – сегментларни туғма булмаслиги
 Гемартроз – бўғимларга қон қуйилиши
 Гематома тери остига қон йиғилиши
 Десмургия – бойламлар ҳақидаги фан.
 Девиация – оёқ ўқини қийшайиши
 Диастаз – синган суяклар орасидаги масофани юзага келиши
 Иммобилизация – ҳаракатсизлантириш
 Кефалогематома – кала суяги прадаси остига туғриқ вақтида қон тўпланиши

Кифоз – умуртқа поғонасини орқага қийшайиши
 Компрессия –эзилиш
 Контрактура – ҳаракатни қисман чекланиши (бўғимларда юзага келади)
 Крепитация – ғирчилаш (суяк бўлаклари бири-бирига ишқаланиши натижасида юзага келади)
 Лордоз – умуртқа поғонасини олдинга физиологик бўқилмаси
 Остеоэпифизеолит – суякни ўсувчи зонаси билан бирга метафизни синиши (БХЖ)
 Ортез – ортопедик мослама
 Остеоклазия – суякни қайта синдириб тўғрилаш
 Патологик ҳаракат- бўғимдан ташқарида синган соҳада ҳаракатни юзага келиш
 Полидактилия – ортиқча бармоқ
 Редрессация – қийшиқликларни куч билан тўғрилаш
 Рекурвация – бўғимларни нормадан ёзилиб кетиши
 Релюксация – суяк бошчасини қайта чиқиши
 Репозиция – қайта ҳолат (суяк бўлакларини жойига қўйиш).
 Рефрактура – қайта синиш
 Синдактилия – бармоқларни қўшилиб кетиши
 Сколиоз – умуртқани қийшайиши ва ўз ўқи атрофида айланиши.
 Тракция – ўқ бўйлаб тортиш
 Эквинус –туёқоёқлик (оёқ панжасини бўқилиши).
 Экзартикуляция – сегментни ампутация қилиш
 Эктрадактилия – бармоқларни камлиги
 Эпифизеолит – ўсиш зонасидан синиш

Адабиётлар рўйхати

Асосий адабиётлар

1. Мусалатов Х.,Силин Г.Травматология ва ортопедия.-Т: iqtisod-Moliya,2007.
2. Гуманенко Е.К. Военно-полевая хирургия. М. ГЭОТАР-Медиа, 2008
3. Favqulodda vaziyatlarda tibbiy xizmat. Т. 2006 у.
4. Saidov В.М. Fuqarolar muhofazasi va uning tibbiy xizmati. Т. 2006 у.
5. Жалилов П.С., Холхужаев М. “Болалар травматологияси”. Т., 1996

Қўшимча адабиётлар

1. Мусалатова Х.А., Юмашева Г.С.Травматология и ортопедия. Учебник для студентов мед. ВУЗов /Под ред. – М.:Медицина, 1995.
2. Ефименко Н.А. Военно-полевая хирургия. М. Медицина 2002 г. – 528 стр.
3. Балин В.Н. с соавт. Указания по военно-полевой хирургии. М. Медицина, 2000 г. - 416 стр.
4. Алексанян И.В., Кнопов М.Ш. Военно-полевая хирургия в годы Великой Отечественной войны. М. Медицина, 2000 г.
5. Шапошников Ю.Г., Маслов В.И. Военно-полевая хирургия. (учебник для мед ВУЗов) М. Медицина, 1995 г.

Электрон адабиётлар

1. Киричек С.И. Травматология и ортопедия. Минск.2002.
2. Ключевский В.В. Скелетное вытяжение. Л.:Медицина, 1991.

3. Зацепин С.Т. Костная патология взрослых. М.: Медицина, 2001.
4. КАПЛАН А.В. Повреждения костей и суставов. 2002
5. Доэрти М Доэрти Дж. Клиническая диагностика болезней суставов. Мн. "Тивали" 1993.
6. Скляренко Е.Т. Травматология и ортопедия. К. "Здоровья" 2005.
7. Мюллер Е., Алльговер М. и др. Руководство по внутреннему остеосинтезу.
8. Издательство Ad Marginem. М. 1996.
9. Шапошникова Ю.Г. Травматология и ортопедия. Руководство. /Под ред. М.: Медицина, 1997. Т. I-II-III.

Интернет сайтлар

1. [www: travma.ru](http://www.travma.ru),
2. [www.histol](http://www.histol.chuvashia.com) chuvashia.com.; donhist. fromru.com.; medmir.ru;
3. www.molbiol.ru;
4. www.pediatrica.ru; sdo.psu.edu.ru; histology narod.ru;
5. <http://medic.med.uth.tmc.edu/Lecture/Main/Griff5.htm>;
6. www.wplus.ru;
7. www.rezko.ru; catalog delovik.com.
8. <http://www.surgery.com>
9. [http://in- med.ru/srt/400332600.htm](http://in-med.ru/srt/400332600.htm)
10. <http://www.sprinter.ru/books/515789.html>
11. <http://referat.niv.ru/referat/039/03900283.htm>
12. <http://sociol.ru/mp/srt/400332600.htm>
13. <http://varles.narod.ru/lekzii/34.htm>
14. <http://www.medliter.ru/?page=getbid=011914>
15. www.rkka.ru/doks/med.htm
16. <http://kursovie.referatoff.ru/000507-1.html>
17. <http://tsinlun.ru/voenno-polevaya-hirurgiya.php>
18. <http://checresist.narod.ru/kxc/eov.html>
19. <http://ref-med.geiha.ru/data/25486.htm>
20. <http://www.gury.ru/books/122699.html>
21. <http://www.medline.ru/monograf/hirurg/liter.shtml>
22. <http://ecoref.msk.ru/?item>

Мундарижа:

Кириш	3
Тематик режа	4
Машғулоти №1	4
Машғулоти №2	6
Машғулоти №3	9
Машғулоти №4	11
Машғулоти №5	13
Машғулоти №6	16
Машғулоти №7	18
Машғулоти №8	20

Машғулот №9	21
Машғулот №10	26
Машғулот №11	28
Машғулот №12	29
Глоссарий	31
Фойдаланилган адабиётлар	33